

د هېپاتایټس B او C په اړه

هېپاتایټس څه شی دی؟

هېپاتایټس د ځیگر التهاب دی او د څو ویروسونو له امله پېښیږي. تر ټولو مهم یې د هېپاتایټس B او هېپاتایټس C ویروسونه دي. دا دواړه ویروسونه د مزمن عفونیت لامل کیږي چې دا بیا په خپل وار سره څو کلونه وروسته د ځیگر د شدید خرابی لامل کیږي. ځینې خلک د ناروغیدو پرته د عفونیت څخه ښه کیږي.

انتقال شوی هېپاتایټس B څه شی دی؟

په هغه هیوادونو کې چې د هېپاتایټس B پېښی پکې ډیرې دي، دا ویروس اکثر د حمل یا بلاربتوب، د ماشوم د زیږون پرمهال یا په پېلي ماشومتوب کې د کورنۍ د اخته غړو سره د اړیکې نه وروسته تیرېږي. دا ناروغي د غیر خوندي جنسي اړیکې او د وینې له لارې هم انتقالیږي، د مثال په توګه د ککړو سرینجونو شریک کارول. د مور نه ماشوم ته انتقال لپاره، د ماشوم د ویروس مزمن لیردونکي کیدو خطر لوړ دی (شاوخوا 95%). که چیرې لویان ورباندې اخته شي، خطر د پام وړ حد پورې ټیټ وي (شاوخوا 3-5%). هغه خلک چې مزمن هېپاتایټس B لري کولی شي نور خلک ورباندې اخته کړي د دې په پام کې نیولو پرته چې آیا علایم لري یا نه.

هېپاتایټس C څنګه انتقالیږي؟

هېپاتایټس C عموماً د وینې له لارې انتقالیږي، او په ځینې هیوادونو کې په روغتونونو کې د وینې محصولاتو او د طبي تجهیزاتو له لارې. په ناروی کې او د نړۍ په ډیری برخو کې د انتقال عام لاره یې د ککړو سرینجونو شریک کارول دي. دا ناروغي د بلاربتوب یا زیږون پرمهال د مور نه ماشوم ته انتقالیږي، په ځانګړي توګه هغه هیوادونو کې چې ډیرې پېښې لري. د جنسي اړیکې له لارې په ندرت سره انتقالیږي مګر کیدای شي.

د هېپاتایټس B او C لپاره ټیسټ کول ولې مهم دي؟

د ټیسټ کول مهم دي ترڅو د ناروغي د ودې مخنیوي لپاره ستاسې درملنه شونې شي. پدې د پوهیدو لپاره هم مهم دي که چیرې تاسې ورباندې اخته اوسئ نو تاسې کولی شئ احتیاط وکړئ او د نورو خلکو د اخته کولو نه ډډه وکړئ.

بلاربي ښځې په منظم ډول د هېپاتایټس B لپاره معاینه کیږي. په هېپاتایټس C د اخته کیدو ډیر خطر سره مخ ښځې باید د بلاربتوب په پیل کې ټیسټ شي.

ټیسټ کول داوطلب دي.

د هېپاتایټس علامې څه دي؟

علایم خفیف یا شیندلي کیدای شي، او کیدای شي چې خلک د کومو علایمو درلودو پرته د کلونو لپاره ورباندې اخته شوي وي. ځینې خلکو کې ممکن علایم پیدا شي لکه زيری (د سترګو او پوټکي زيريدل)، کمزورتيا، زړه بدی، د نس درد، بې رنگه بولي یا تياره متيازې.

زه څنګه په هېپاتایټس B او C د اخته کیدو نه مخنیوی کولی شم؟

کله چې د درملو ستنې کوئ پاکي سرینجي او تجهیزات وکاروئ ترڅو د هېپاتایټس B او C دواړو پروراندې محافظت شي. د جنسي اړیکې پرمهال د هېپاتایټس B او C دواړو د انتقال مخنیوي لپاره کانډوم وکاروئ.

د هېپاتایټس B د مخنیوي لپاره واکسين شتون لري، او هغه خلک چې په ځانګړي توګه ورسره مخ وي دا ورباندې تر لاسه کولی شي. دا واکسين د مزمن هېپاتایټس B لرونکو خلکو جنسي اړیکو او نورو نږدې اړیکو ته ورکول کیدای شي. د مزمن هېپاتایټس B لرونکي خلک باید د داسې خلکو سره د جنسي اړیکې پرمهال کانډوم وکاروي څوک چې واکسين شوي نه وي.

د بلاربي ښځې څخه د هغې ماشوم ته د هېپاتایټس B عفونیت د انتقال خطر د مور درملنه کولو او ماشوم ته د زيرن نه وروسته هر څومره ژر چې ممکن وي (په 24 ساعتونو کې) د واکسين او ایمونوګلوبین کولو سره کمیدای شي، چې د ژوند لومړي کال په جریان کې ورپسې د واکسين 4 نور دوزونه کیږي.

د هېپاتایټس C پروراندې هېڅ واکسين نشته.

که تاسی په هیپاتایتس B یا C اخته شی تاسی به کوم تعقیب ولری؟

هر څوک چې حاد یا مزمن هیپاتایتس B پکې تشخیص شي د ارزونې لپاره د عفونیت متخصص ته راجع کیږي. ډیری خلک چې په هیپاتایتس B اخته کیږي په یو څو میاشتو کې بڼه کیږي. په هر صورت، دا مهم دي چې د مزمن هیپاتایتس B لرونکي خلک په منظم ډول د وینې تیستونو په مرسته تعقیب شي ترڅو مشخص شي چې آی او کله باید درملنه پیل شي چې د ځیگر د شدید ناروغی د ودې مخه ونیول شي. درملنه عموماً د ویروس څخه نه خلاصوي.

که کوم چا کې د هیپاتایتس C عفونیت تشخیص شوی وي باید هر څومره ژر چې ممکن وي د درملنې په پام کې نیولو لپاره د یوه متخصص لخوا وازول شي. د هیپاتایتس C لپاره درملنه اغیزناکه، خوندي ده او لږ جانبي عوارض لري. د بریالۍ درملنې سره، تاسی د ویروس څخه خلاصیږئ، مگر د بیاځل اخته کېدو څخه نه محافظت کیږئ. هغه بلاربي بڼې چې هیپاتایتس C مثبت دي باید د تخصصي روغتیا خدمت کې تعقیب شي ترڅو د بلاربتوب وروسته ممکن درملنه یې ملاحظه شي.

معاینه کول، درملنه او تعقیب وریا دي.

د تیست پایلې په ناروی کې د اوسیدو لپاره غوښتنلیک باندې هیڅ اغیزه نلري.

هیپاتایتس A بل ویروس دی چې د ځیگر د حاد التهاب لامل کېدی شي. هیپاتایتس A عموماً د درملنې لپاره د اړتیا پرته تیریږي، او هیڅکله نه مزمن کیږي. یوځل چې تاسی په هیپاتایتس A اخته شی، د ټول ژوند لپاره مصون کیږئ. د هیپاتایتس A پروړاندې واکسین 1 کلن ماشومانو، د خطر سره مخ لویانو، او د وبا پرمهال د محافظت لپاره کیږي. هیپاتایتس A د ککړو خورو او اوبو او د وینې له لارې انتقالیږي، د مثال په توګه د ککړو سرینجونو شریک کارولو له لارې. هیپاتایتس A د جنسي اړیکې (د تناسلي آلې – خولې عفونیت) له لارې هم انتقالیږي، په ځانګړي توګه د نارینه و ترمینځ چې د نارینه و سره جنسي اړیکه ولري.